

OBSAH

Predslov	9
1. Etiológia, klasifikácia porúch sluchu a komunikačný systém osôb so sluchovým postihnutím	
<i>Darina Tarcsiová</i>	11
1.1 Základné informácie	11
1.1.1 Neurofyziologické aspekty sluchového postihnutia	13
1.1.2 Zvuk a jeho charakteristika	15
1.1.3 Terminológia v oblasti strát sluchu a sluchového postihnutia	17
1.2 Charakteristika porúch sluchu a osôb so sluchovým postihnutím	19
1.2.1 Klasifikácia porúch sluchu	19
1.2.1.1 Etiológia porúch sluchu	20
1.2.1.2 Lokalizácia porúch sluchu	21
1.2.1.2.1 Periférne poruchy sluchu	21
1.2.1.2.2 Centrálna porucha sluchu	23
1.2.1.3 Stupeň straty sluchu	24
1.2.1.4 Vek, pri ktorom k strate sluchu došlo	25
1.2.2 Diagnostika porúch sluchu	26
1.2.2.1 Subjektívne a objektívne metódy vyšetrenia sluchu	26
1.2.3 Popis jednotlivých skupín osôb so sluchovým postihnutím	27
1.2.3.1 Na základe druhu sluchového postihnutia	27
1.2.3.2 Na základe veku, kedy k strate sluchu došlo	29
1.2.4 Dôsledky strát sluchu	33
1.3 Komunikačný systém osôb so sluchovým postihnutím	35
1.3.1 Primárne komunikačné formy	35
1.3.1.1 Hovorený jazyk	37
1.3.1.2 Písomná forma jazyka	40
1.3.1.3 Posunkový jazyk	42
1.3.2 Sekundárne komunikačné formy	45
1.3.2.1 Posunkovaná slovenčina	45
1.3.2.2 Prstové znaky	46
1.3.2.3 Odzeranie (vizuálne vnímanie reči)	49
1.3.2.3.1 Vzťah odzerania a reči	49
1.3.2.3.2 Špecifiká odzerania vzhľadom na vek, kedy k postihnutiu došlo	54

1.3.2.4 Neverbálna komunikácia a jej špecifiká u sluchovo postihnutých	56
1.3.3 Pomocné technické komunikačné prostriedky sluchovo postihnutých	57
1.3.3.1 Ďalšie kompenzačné pomôcky	61
1.3.4 Podmienky prostredia	61
1.4 Prekonávanie komunikačnej bariéry prostredníctvom využívania tlmočníkov, osobných asistentov a tlmočnických služieb	62
1.4.1 Tlmočník posunkového jazyka	63
1.4.2 Artikulačný tlmočník	65
1.4.3 Taktilný tlmočník	67
1.5 Rodina s členom so stratou sluchu	68
1.5.1 Dieťa so stratou sluchu v rodine počujúcich	69
1.5.2 Dieťa so stratou sluchu a rodičia so stratou sluchu	70
1.5.3 Počujúce dieťa nepočujúcich rodičov – CODA dieťa	71
1.5.4 Získaná strata sluchu vo vyššom veku	74
1.6 Možnosti vzdelávania detí, žiakov a dospelých so sluchovým postihnutím	75
1.6.1 Vzdelávanie v školách pre deti a žiakov so sluchovým postihnutím	77
1.6.2 Vzdelávanie v integrovaných/inkluzívnych podmienkach	78
1.7 Identifikácia sa osôb so sluchovým postihnutím	79
Záver	82
Summary	83
Literatúra	84
2. Právne súvislosti zdravotnej starostlivosti o pacienta so sluchovým postihnutím	
<i>Silvia Capíková</i>	90
Úvod	90
2.1 Juridizácia medicíny a pacient s postihnutím sluchu	91
2.2 Právny rámec poskytovania zdravotnej starostlivosti v SR	95
2.2.1 Nadnárodné dokumenty	95
2.2.1.1 Režim Rady Európy	95
2.2.1.2 Režim Európskej únie	97
2.2.2 Prehľad právnej úpravy v SR	98
2.2.2.1 Ústavný rámec poskytovania zdravotnej starostlivosti	99
2.2.3 Európska charta práv pacientov a právny poriadok SR	101
2.3 Všeobecné otázky poskytovania zdravotnej starostlivosti	107
2.3.1 Správne poskytnutá zdravotná starostlivosť	109
2.3.2 Základné oprávnenia pacientov v SR	109
2.3.3 Povinnosti zdravotníckych pracovníkov a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti	111

2.3.4	Etický kódex zdravotníckeho pracovníka v SR	116
2.3.4.1	Obsah Etického kódexu vo vzťahu k pacientom s postihnutím sluchu	117
2.3.4.2	Zodpovednosť za porušenie Etického kódexu	119
2.4	Právo pacienta na informácie a jeho realizácia	121
2.4.1	Poučenie pacienta ako súčasť práva na informácie	122
2.4.1.1	Vývoj právnej úpravy poučenia v rokoch 1966-2004	122
2.4.1.2	Aktuálna právna úprava od roku 2004	123
2.4.1.3	Odporúčania k aplikácii právneho inštitútu poučenia	125
2.4.2	Informovaný súhlas v kontexte práva na informácie	127
2.4.3	Zdravotná dokumentácia a právo na informácie	128
2.4.3.1	Poskytovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie	129
2.4.3.2	Sprístupňovanie údajov zo zdravotnej dokumentácie	130
2.5	Zásada rovnakého zaobchádzania a pacient so sluchovým postihnutím	132
2.5.1	Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím	134
2.5.2	Zákon o rovnakom zaobchádzaní	137
2.5.2.1	Formy diskriminácie	137
2.5.2.2	Prevenca diskriminácie pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti	139
2.5.2.3	Technické požiadavky na stavby a prístupnosť budov	140
2.6	Vybrané otázky zdravotnej starostlivosti o nepočujúcich pacientov	141
2.6.1	Posunková reč a zdravotná starostlivosť v právnej úprave SR	141
2.6.2	Nepočujúci pacient a prednostné vyšetrenie	144
2.6.3	Včasná diagnostika poruchy sluchu	145
2.6.4	Nepočujúci pacient vo vybraných zahraničných právnych úpravách	147
2.7	Právne záruky ochrany práv pacienta prostriedkami vnútroštátneho práva ...	148
2.7.1	Žiadosť o nápravu	149
2.7.2	Súdna ochrana	149
2.7.3	Iné mechanizmy ochrany práv	150
2.8	Predpoklady efektívnosti právnej úpravy vo vzťahu k vybraným sociálnym procesom	151
2.8.1	Právne vedomie	152
2.8.2	Konvergencia právnych a iných spoločenských noriem	154
2.8.3	Organizačná kultúra	156
2.8.4	Právna socializácia a právna komunikácia	158
2.9	Odporúčania pre prax	159
Záver	.....	163
Summary	.....	164
Literatúra	.....	165

3. Komunikácia so sluchovo postihnutými v zdravotníctve a sociálnej práci	
<i>Pavol Beňo</i>	171
3.1 Historický vývoj	171
3.1.1 Projekt Ambulancia prvého kontaktu	174
3.2 Špecifiká komunikácie s pacientmi/klientmi s postihnutím sluchu	175
3.3 Základné charakteristiky pacientov/klientov s postihnutím sluchu	183
3.3.1 Nedoslychaví pacienti/klienti	186
3.3.2 Nepočujúci pacienti/klienti	190
3.3.3 Ohluchnutí pacienti/klienti	194
3.3.4 Deti s postihnutím sluchu	197
3.3.5 Hluchoslepí pacienti/klienti	200
3.4. Základné komunikačné stratégie	202
3.4.1 Všeobecné zásady	202
3.4.2 Komunikácia v prítomnosti tlmočníka	206
3.4.3 Zásady úspešného rozhovoru	208
3.5 Komunikačné bariéry a ich prekonávanie	210
3.5.1 Dôsledky porúch sluchu	210
3.5.2 Termín komunikačná bariéra	212
3.6 Možnosti prekonávania komunikačných bariér	216
3.6.1 Objednávanie pacientov so sluchovým postihnutím na vyšetrenie	216
3.6.2 Vyšetrenie	218
3.6.3 Hospitalizácia	220
3.6.4 Vydávanie a užívanie liekov	220
3.6.5 Geriatrickí pacienti	222
3.6.6 Bariéry v oblasti komunikácie s klientmi so sluchovým postihnutím v oblasti sociálnej práce	223
3.6.7 Špecifiká sociálnej práce s klientmi so sluchovým postihnutím	225
3.7 Možnosti debarierizácie po praktickej stránke	231
3.8 Komunikačné bariéry u sluchovo postihnutých – Prieskum	235
3.8.1 Úvod	235
3.8.2 Materiál a metodika	236
3.8.3 Výsledky prieskumu	237
3.8.3.1 Dotazník 1	238
3.8.3.2 Dotazník 2	247
3.8.4 Diskusia	255
Záver	258
Summary	261
Literatúra	262
Zoznam obrázkov, tabuliek, schém a grafov	268
O autoroch	270